

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์

รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๖ รหัส ส ๒๓๑๖๒

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ชุดที่ ๓

เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

นางสาวลักขณา หนูแก้ว

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนอู่หม้าประชาสรรค์ จังหวัดนครพนม

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ รายวิชา ส ๒๓๑๖๒ ประวัติศาสตร์ ๖ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นนวัตกรรมที่ช่วยลดบทบาทของครูตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำเป็น คิดเป็น แก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และมีความสุข สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนมีคุณธรรมและค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ รายวิชา ส ๒๓๑๖๒ ประวัติศาสตร์ ๖ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประกอบด้วยชุด กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน ๙ ชุด ชุดนี้เป็นชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัมเหม้นประชาสรรค์ คณะผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อการแก้ไขชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ อันส่งผลให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้มีประสิทธิภาพ และสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	๑
แผนผังแสดงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	๒
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู	๓
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	๔
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้	๕
แบบทดสอบก่อนเรียน	๖
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน	๘
ใบความรู้ที่ ๑	๙
ใบความรู้ที่ ๒	๑๑
ใบความรู้ที่ ๓	๑๓
ใบความรู้ที่ ๔	๑๔
ใบความรู้ที่ ๕	๑๗
ใบกิจกรรม	๑๘
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๙
กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน	๒๑
บรรณานุกรม	๒๒
ภาคผนวก	๒๓
เฉลยใบกิจกรรม	๒๔
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๒๕
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๒๖
แบบบันทึกสำหรับนักเรียน	๒๗

คำชี้แจง

๑. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ส ๒๓๑๖๒ ประวัติศาสตร์ ๖ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๙ ชุด ดังนี้

- ชุดที่ ๑ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปยุโรป
- ชุดที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ
- ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้
- ชุดที่ ๔ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปแอฟริกา
- ชุดที่ ๕ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย
- ชุดที่ ๖ เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ ๑
- ชุดที่ ๗ เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ ๒
- ชุดที่ ๘ เรื่อง สงครามเย็น
- ชุดที่ ๙ เรื่อง ความร่วมมือของภูมิภาคต่างๆ ในโลก

๒. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดนี้ เป็นชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ รายวิชา ส ๒๓๑๖๒ ประวัติศาสตร์ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา ๑ ชั่วโมง

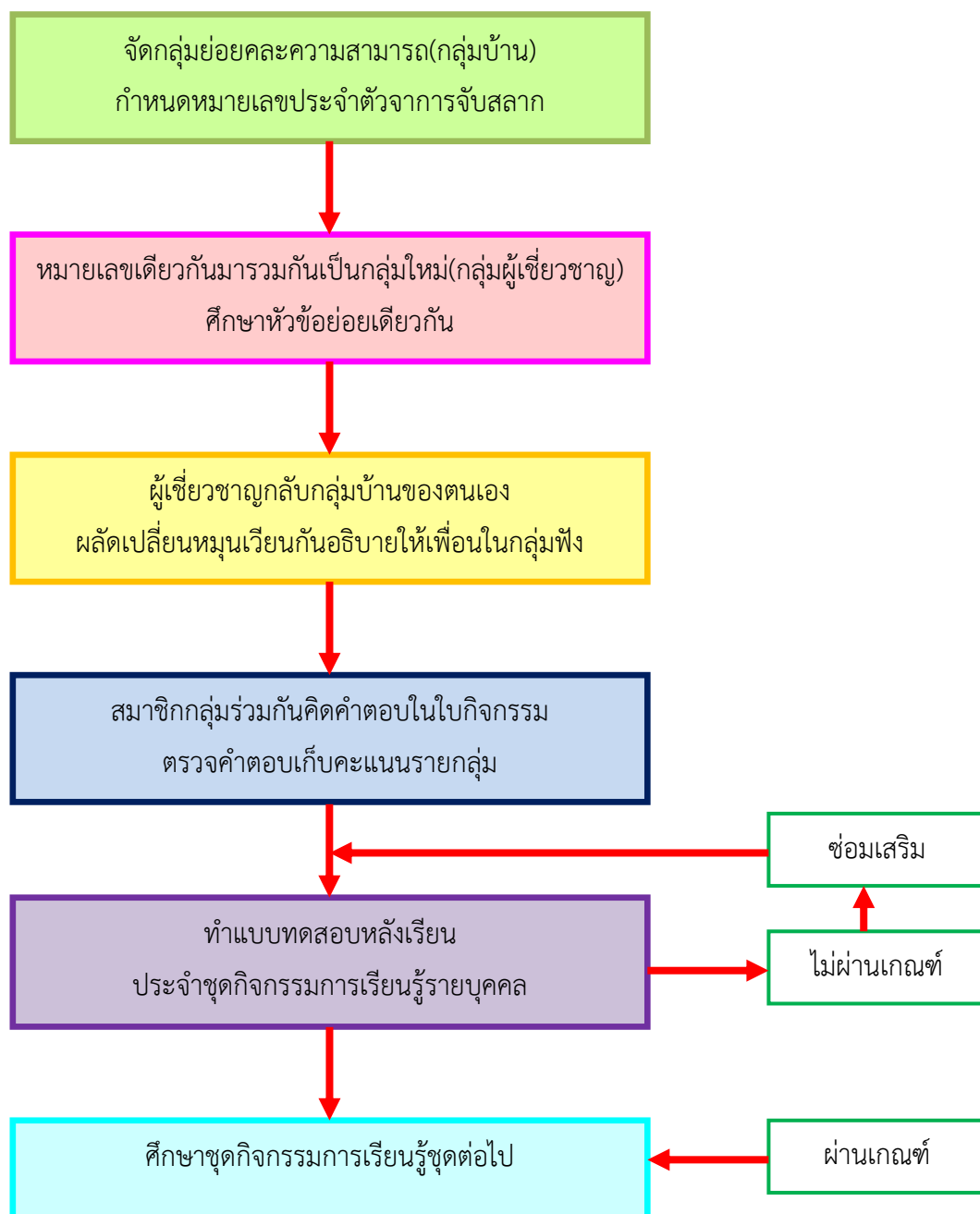
๓. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดนี้ ประกอบด้วย

- ๓.๑ คำชี้แจง
- ๓.๒ แผนผังแสดงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- ๓.๓ คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู
- ๓.๔ คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน
- ๓.๕ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้
- ๓.๖ แบบทดสอบก่อนเรียน
- ๓.๗ กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน
- ๓.๘ ใบความรู้
- ๓.๙ ใบกิจกรรม
- ๓.๑๐ แบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๑๑ กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๑๒ บรรณานุกรม
- ๓.๑๓ ภาคผนวก
 - เฉลยใบกิจกรรม
 - เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
 - เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๔. ผู้ใช้ชุดกิจกรรมนี้ควรศึกษาคำแนะนำในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนใช้

แผนผังแสดงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อมและปฏิบัติตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

๑. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่สอน เอกสารชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และคำชี้แจงต่างๆ ให้เข้าใจก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

๒. เตรียมสื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้พร้อมและครบจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนแต่ละกลุ่ม

๓. เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มให้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ ๔-๕ คน ซึ่งเรียกกลุ่มนี้ว่า “กลุ่มบ้าน”(Home Group) โดยคละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน จำนวนเท่าๆ กัน ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการ

๔. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเอง แนะนำขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวปฏิบัติในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วจึงให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

๕. ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูคอยให้คำช่วยเหลือแนะนำ กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและตอบข้อสงสัยต่างๆ ระหว่างเรียน พร้อมทั้งสังเกตและประเมินพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

๖. เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแจ้งให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าทางการเรียน

๗. การวัดและประเมินผล ประเมินจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตรวจใบกิจกรรม

๘. เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนร่วมตรวจสอบ เก็บชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วัสดุสิ่งของ และอุปกรณ์ ให้เรียบร้อย เพื่อสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนด้วยความซื่อสัตย์และตั้งใจ ดังนี้

๑. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

๒. แบ่งกลุ่มๆ ละ ๔-๕ คน ซึ่งเรียกกลุ่มนี้ว่า “กลุ่มบ้าน”(Home Group) โดยคละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน จำนวนเท่าๆ กัน ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการ

๓. อ่านคำชี้แจง คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

๔. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

๕. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ จำนวน ๑๐ ข้อ เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน บันทึกผลคะแนนที่ได้ลงในแบบบันทึกคะแนน

๖. ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้

๗. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามใบกิจกรรม และใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจคำตอบได้จากเฉลยใบกิจกรรม และเฉลยใบงาน

๘. ทำแบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ จำนวน ๑๐ ข้อ

๙. ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน พร้อมบันทึกคะแนนที่ได้ลงเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ซึ่งนักเรียนต้องทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดให้ทบทวนเนื้อหา แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง หากผ่านเกณฑ์ให้ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๔ ต่อไป

ข้อปฏิบัติ

๑. หากมีข้อสงสัยให้ขอคำอธิบายหรือถามครูผู้สอน เพื่อร่วมกันสรุปข้อสงสัยนั้น
๒. เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดดูเฉลยจนกว่านักเรียนจะทำการกิจกรรมเสร็จ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด ม.๓/๑ อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่างๆ ในโลกโดยสังเขป

สาระการเรียนรู้

๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้โดยสังเขป
๒. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของทวีปอเมริกาใต้โดยสังเขป
๓. อิทธิพลของทวีปอเมริกาใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความสำคัญของที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้ได้
๒. สรุปพัฒนาการด้านต่างๆ ของทวีปอเมริกาใต้ได้
๓. วิเคราะห์อิทธิพลของทวีปอเมริกาใต้ที่มีต่อภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก
๔. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้ได้
๕. เห็นคุณค่าและความสำคัญของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

แบบทดสอบก่อนเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น แล้วเขียนเครื่องหมาย (X) ลงใน
กระดาษคำตอบ

๑. แหล่งอารยธรรมโบราณในทวีปอเมริกาใต้คืออะไร

- ก. โบสถ์หินสกดที่ลาลิเบลา
- ข. เมืองมาซูปิกซู
- ค. เอาท์แบค
- ง. พีระมิด

๒. ประเทศเดียวในทวีปอเมริกาใต้ที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากสเปน คือข้อใด

- ก. อาร์เจนตินา
- ข. เวเนซุเอลา
- ค. บราซิล
- ง. เปรู

๓. พื้นของทวีปอเมริกาใต้ถูกขนาบด้วยมหาสมุทรใด

- ก. มหาสมุทรแปซิฟิก และ มหาสมุทรแอตแลนติก
- ข. มหาสมุทรแอตแลนติก และ มหาสมุทรอินเดีย
- ค. มหาสมุทรอาร์กติก และ มหาสมุทรแปซิฟิก
- ง. มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย

๔. แม่น้ำสายสำคัญของทวีปอเมริกาใต้คือข้อใด

- ก. แม่น้ำไนล์
- ข. แม่น้ำโคโรลาโด
- ค. แม่น้ำแอมะซอน
- ง. แม่น้ำมิสซิสซิปปี

๕. ข้อใดสัมพันธ์กัน

- ก. วิหารพาร์เธนอน -แคนาดา
- ข. ชิกกูแรต - อียิปต์
- ค. พีระมิด - อินเดีย
- ง. มาซูปิกซู - เปรู

แบบทดสอบก่อนเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

๖. ซิมอน โบลิวาร์ กับ โฮเซ เดอ ซานมาร์ติน เหมือนกันในข้อใด

- ก. ปลุกฝังแนวคิดชาตินิยมให้กับชาวลาตินอเมริกา
- ข. มีความตั้งใจขับไล่สเปนออกจากบ้านเกิดเมืองนอน
- ค. ได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคจากตะวันตก
- ง. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอุตสาหกรรมในลาตินอเมริกา

๗. การปฏิวัติในชิลีโดยนายพลอากุสโต ปิโนเชต์ เมื่อ ค.ศ.๑๙๗๓ ส่งผลต่อลาตินอเมริกาในขณะนั้นอย่างไร

- ก. เกิดปัญหาต่อการร้ายและความรุนแรง
- ข. ทำให้การปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยสิ้นสุดลง
- ค. สหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศในลาตินอเมริกามากขึ้น
- ง. ลัทธิสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์มีอิทธิพลต่อประเทศในลาตินอเมริกามากขึ้น

๘. ชาวอินคามีความรู้ด้านใด

- ก. สถาปัตยกรรมขั้นสูง
- ข. การชลประทาน
- ค. การเพาะปลูก
- ง. การปศุสัตว์

๙. สิ่งใดที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในทวีปอเมริกาใต้

- ก. กลุ่มการค้าเสรีใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลก
- ข. เป็นภูมิภาคที่ผลิตน้ำมันรายใหญ่ที่สุดในโลก
- ค. เป็นดินแดนอารยธรรมเก่าแก่แห่งต้นกำเนิดของศาสนาอิสลาม
- ง. มีป่าแอมะซอนอันกว้างใหญ่เป็นแหล่งรายได้สำคัญของหลายประเทศ

๑๐. ภาพรวมรายได้ในเศรษฐกิจของทวีปอเมริกาใต้ส่วนใหญ่มาจากด้านใด

- ก. การท่องเที่ยว
- ข. การค้าน้ำมัน
- ค. เกษตรกรรม
- ง. อุตสาหกรรม

กระดาษคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

โรงเรียนอัมเหม้นประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				
รวม				

ใบความรู้ที่ ๑

ที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้

ทวีปอเมริกาใต้ เป็นทวีปที่เส้นศูนย์สูตรโลกพาดผ่าน พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในซีกโลกใต้ ขนาบข้างด้วย มหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรแอตแลนติก ในทางภูมิศาสตร์ ทวีปอเมริกาใต้เพิ่งจะเคลื่อนมาบรรจบกับทวีป อเมริกาเหนือเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้เกิดคอคอดปานามา เทือกเขาแอนดีสที่มีอายุน้อยและไม่หยุดนิ่งพาดผ่านเขต ด้านตะวันตกของทวีป ดินแดนทางตะวันออกของเทือกเขาแอนดีส คือ แอ่งแม่น้ำแอมะซอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขต ป่าดิบชื้น

ภาพที่ ๑ แผนที่ทวีปอเมริกาใต้

ที่มา : <https://pantip.com/topic/35122902>

ที่ตั้งและขนาด

- ❏ ทวีปอเมริกาใต้ ตั้งอยู่ระหว่าง ละติจูด 12°N – 55°S และลองจิจูด 34°W – 81°W
- ❏ มีเส้นละติจูดสำคัญลากผ่าน คือ เส้น Tropic of Capricorn ($23\frac{1}{2}^{\circ}\text{S}$)
- ❏ มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับ ๔ รองจากเอเชีย แอฟริกา และอเมริกาเหนือตามลำดับ
- ❏ มีพื้นที่ประมาณ ๑๗,๘๑๙,๖๔๗ ตารางกิโลเมตร
- ❏ ส่วนจำนวนประชากรเป็นอันดับ ๕ รองจากเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาเหนือ
- ❏ มีเนื้อที่แผ่นดินติดต่อกันทำให้ชายฝั่งของทะเลมีน้อย เมื่อเทียบกับขนาดของทวีป
- ❏ มีแผ่นดินใหญ่รูปร่างคล้ายสามเหลี่ยม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศปานามาของทวีปอเมริกาเหนือ และจดทะเลแคริบเบียน

ทิศตะวันออก จดมหาสมุทรแอตแลนติก อาณาเขตสิ้นสุดที่เกาะจอร์เจียใต้

ทิศตะวันตก จดมหาสมุทรแปซิฟิกใต้ และอาณาเขตสิ้นสุดที่เกาะอีสเตอร์ของประเทศชิลี

ทิศใต้ จดช่องแคบเดรกในทวีปแอนตาร์กติกา และ อาณาเขตสิ้นสุดที่แหลมฮอร์นของประเทศชิลี

ใบความรู้ที่ ๑

ที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้

ลักษณะภูมิประเทศ

สำหรับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศได้รับอิทธิพลจาก ๒ องค์ประกอบหลัก ดังนี้

๑) เทือกเขาแอนดีส ทอดตัวยาวจากเหนือจรดใต้ขนานไปกับชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกยาวกับกระดูกสันหลังของทวีป มีระยะทางประมาณ ๗,๖๕๐ กิโลเมตร ประกอบด้วยภูเขาไฟหลายลูก จึงทำให้มีการทำเกษตรกรรมในที่สูงสุดซึ่งใช้ประโยชน์จากดินภูเขาไฟ บรรดาอาณาจักรของชาวพื้นเมืองก่อนถูกชาติตะวันตกรุกรานจึงก่อตั้งในเขตเทือกเขานี้รวมทั้งจักรวรรดิอินคา (Incas) หลังสเปนเข้ายึดครองแล้วก็พบอีกว่าเป็นเขตที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุ จึงสร้างความมั่งคั่งอย่างมหาศาล

ภาพที่ ๒ เทือกเขาแอนดีส

ภาพที่ ๓ แผนที่ทวีปอเมริกาใต้

ที่มาภาพที่ ๒ และ ๓ : <https://geographical.weebly.com/36073623363736113629364836173619363635853634365136053657.html>

๒) แม่น้ำแอมะซอน เป็นแม่น้ำสายยาวอันดับ ๒ ของโลกรองจากแม่น้ำไนล์อยู่ใต้เส้นศูนย์สูตรเล็กน้อย มีต้นน้ำเริ่มจากเขตหิมะละลายในเทือกเขาแอนดีสบริเวณประเทศเปรู จากนั้นสาขาต่างๆ ไหลมาบรรจบกัน โดยไหลจากเขตที่สูงฝั่งตะวันตกสู่ที่ราบฝั่งตะวันออกระยะทางประมาณ ๖,๒๗๕ กิโลเมตร ผ่านบริเวณป่าดงดิบเป็นส่วนใหญ่ เขตป่าฝนของแม่น้ำแอมะซอนนับเป็นเขตป่าฝนที่กว้างใหญ่ที่สุดของโลกด้วย จึงเรียกว่าเป็นเขตปอดของโลก

ทวีปอเมริกาใต้เป็นดินแดนที่เรียกว่า ลาตินอเมริกา ประกอบด้วย ๑๙ ประเทศ ประเทศส่วนใหญ่เคยเป็นอาณานิคมของสเปน จากสภาพภูมิประเทศที่เป็นแนวภูเขายาวเหยียด ที่ราบสูงทะเลทรายและป่าดงดิบ ทำให้ใช้ประโยชน์จากที่ดินไม่สะดวก การขาดแคลนเงินทุนทำให้ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอก จึงเปิดโอกาสให้มหาอำนาจเข้าไปมีอิทธิพลและแสวงหาผลประโยชน์ขณะเดียวกันการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่เนืองๆ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน

ใบความรู้ที่ ๒

พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของทวีปอเมริกาใต้

๑๑

ยุคตั้งเดิมสู่การล่าอาณานิคม

- ๒ ทวีปอเมริกาใต้เป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของชนพื้นเมืองอินเดียนแดง ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ชนเผ่าอินคา (Incas) ได้ก่อตั้งจักรวรรดิของตนขึ้น บริเวณดินแดนชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก(ด้านตะวันตกของทวีป)
- ๒ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ สเปนทำสงครามรบชนะพวกอินคาและสร้างจักรวรรดิของตนขึ้นแทน มีอาณาเขตตั้งแต่เม็กซิโกจนถึงตอนใต้ของทวีปอเมริกาใต้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกอบโกยทรัพยากรแร่เงินและทองคำ และเผยแผร์คริสต์ศาสนา

ภาพที่ ๔ เปโดร อัลวาเรส คาบรัล
นักเดินเรือชาวโปรตุเกส

ที่มา : <https://mt068.wordpress.com/2012/12/03/ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกาใต้-2/>

ภาพที่ ๕ เปโดร เดอ วาลดีเวีย
ทหารสเปน

ที่มา : <https://mt068.wordpress.com/2012/12/03/ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกาใต้-2/>

- ๒ โปรตุเกสมีอำนาจปกครองดินแดนบราซิล ตั้งสถานีการค้ามุงเก็บหาของป่าเพื่อนำไปขายในยุโรป พ่อค้าบางกลุ่มกวาดต้อนชาวนิโกรจากแอฟริกาเข้ามาขายเป็นทาสแรงงาน ทั้งในอาณานิคมของตนและอาณานิคมของสเปน
- ๒ การเรียกร้องเอกราชของชาวอาณานิคม ภายหลังที่สเปนและโปรตุเกสปกครองดินแดนอเมริกาใต้เกือบ ๓๐๐ ปี ชาวอาณานิคมได้ก่อกบฏและประกาศแยกตัวเป็นเอกราชจากประเทศแม่ ตั้งแต่ ค.ศ.๑๘๑๐ เป็นต้นมา
- ๒ สาเหตุการเรียกร้องเอกราชของชาวอาณานิคม คือ ความไม่พอใจที่ถูกกอบโกยทรัพยากร ความมั่งคั่ง และผลประโยชน์อื่นๆ อย่างไม่เป็นธรรม รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากการปฏิวัติของชาวอเมริกัน ค.ศ.๑๗๗๖ และการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.๑๗๘๙
- ๒ ผู้นำชาวอาณานิคมในการทำสงครามต่อสู้เรียกร้องเอกราช มี ๒ คน ได้แก่ อาณานิคมทางตอนเหนือของทวีป คือ ซิโมน โบลิบาร์ (Simon Bolivar) ชาวเวเนซุเอลา และทางตอนใต้ของทวีป คือ โฮเซ เด ซานมาร์ติน (Jose de San Martin) ชาวอาร์เจนตินา

ภาพที่ ๖ โฮเซ เดอ ซาน มาร์ติน
ผู้นำการปลดปล่อย
ในอาร์เจนตินาและชิลี

ภาพที่ ๗ ซิโมน โบลิบาร์
ผู้นำการปลดปล่อยเอควาดอร์
และเวเนซุเอลา

ที่มาภาพที่ ๖ และ ๗ : <https://mt068.wordpress.com/2012/12/03/ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกาใต้-2/>

ใบความรู้ที่ ๒

พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของทวีปยุโรป

๑๒

ยุคปัจจุบัน

ประเทศในอเมริกาใต้ส่วนใหญ่ได้เอกราชในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ แต่สาธารณรัฐใหม่ต่างๆ ไม่มีประสบการณ์การบริหารระดับประเทศ ทำให้นายทหารที่เรียกว่า พวกกอดิลโย(caudillos) สามารถยึดอำนาจการปกครองหรืออยู่เบื้องหลังคอยชี้นำรัฐบาลระบบเผด็จการหรืออำนาจนิยมเข้าครอบงำในหลายประเทศ รวมทั้งบราซิลและอาร์เจนตินา

ประเทศต่างๆ ถึงแม้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ประธานาธิบดีที่ขึ้นสู่ตำแหน่งด้วยการเลือกตั้ง ค่อยๆ กลายเป็นผู้ใช้ อำนาจเด็ดขาดในการบริหาร สามารถยับยั้งการประชุมของรัฐบาล ขัดขวางการบังคับใช้กฎหมาย หรือประกาศภาวะฉุกเฉินซึ่งเป็นการ เปิดทางให้ใช้อำนาจได้อย่างถูกต้อง บางแห่งสถาบันกองทัพมีอำนาจและมีคณะผู้นำทหารหรือ

ขุนตา (junta) ปกครอง แต่บางแห่งคณะทหารเลือกที่จะเชิดบुकคลขึ้นเป็นประธานาธิบดีหุ่น หลังได้รับเอกราชแล้ว มีเพียงชิลีและอุรุกวัยที่สามารถหันไปสู่ระบอบประชาธิปไตยได้หลังกลุ่มทหารหมดอำนาจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาเศรษฐกิจของชิลีทำให้ทหารอาศัยเป็นข้ออ้างก่อรัฐประหารอีกใน ค.ศ. ๑๙๗๓ โดยนายพลออกุสโต ปิโนเชต์ (Augusto Pinochet)

จากปัญหาเศรษฐกิจและช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนทำให้ลัทธิสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์ แพร่หลายในหมู่พลเมืองด้วย ยิ่งนายพลฟิเดล คัสโตร (Fidel Castro) แห่งคิวบาหันไปรับความช่วยเหลือจาก สหภาพโซเวียต จึงเกิดการแข่งขันอิทธิพลระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียตในดินแดนอเมริกาใต้ การ เรียกร้องให้มีการกระจายรายได้ การตั้งกลุ่มผู้ก่อการร้ายในเขตเมือง และการรวมตัวเป็นกองโจรในเขตชนบทได้ ก่อความรุนแรงหลายแห่งจนกองทัพต้องเข้ายึดอำนาจ

ประมาณ ค.ศ. ๑๙๘๐ ประเทศในทวีปอเมริกาใต้ส่วนใหญ่ปกครองโดยนายทหารระดับสูง ซึ่งประกาศ ตนเป็นศัตรูของผู้ก่อการร้ายทั้งในเขตเมืองและชนบท แต่ในปลายศตวรรษ ๑๙๘๐ พลเมืองเรียกร้องให้กลับสู่ ระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น นายทหารระดับสูงถูกบังคับให้ลาออกจากตำแหน่ง ดังเช่น นายพลปิโนเชต์แห่งชิลีใน ค.ศ. ๑๙๘๙ เพื่อให้ประเทศบริหารโดยรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในทศวรรษแรก ของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ มักจะเป็นรัฐบาลที่มีแนวโน้มนโยบายไปทางซ้ายก็ยังคงเผชิญกับปัญหาผู้ก่อการร้ายและ ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อและหนี้ต่างประเทศมรเร้าต่อไป

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของทวีปอเมริกาใต้

๑๓

ดินแดนอเมริกาใต้จัดว่าเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุและทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับสมญานามว่าเป็น “ดินแดนแห่งสินแร่และพืชเมืองร้อน” พลเมืองร้อยละ ๒๐ ของทวีปทำงานในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ บางประเทศผลิตแร่เพื่อการส่งออกอย่างจริงจัง เช่น โบลิเวียมีรายได้เข้าประเทศร้อยละ ๙๐ จากการส่งออกดีบุก ชูรินามีรายได้ร้อยละ ๘๐ จากการขุดแร่อะลูมิเนียม ชิลีมีรายได้จากการส่งออกทองแดง เวเนซุเอลามีน้ำมัน เป็นต้น ปัจจุบันต่างมีความพยายามที่จะไม่ผูกติดเศรษฐกิจกับทรัพยากรประเภทใดประเภทหนึ่ง

โดยภาพรวม เศรษฐกิจของทวีปยังคงมาจากผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก เช่น เอกวาดอร์ผลิตกล้วยหอม โคลอมเบียและบราซิลผลิตกาแฟ บางแห่งก็มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น การผลิตน้ำผลไม้เนยแข็ง เป็นต้น นอกจากนี้ ทวีปอเมริกาใต้ยังส่งออกเนื้อสัตว์และขนสัตว์ โดยที่อาร์เจนตินาเป็นประเทศสำคัญที่ส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์

ภาพที่ ๘ กาแฟ

ภาพที่ ๙ โกโก้

ภาพที่ ๑๐ การทำเหมืองแร่

ภาพที่ ๘, ๙ และ ๑๐ สินค้าส่งออกสำคัญของทวีปอเมริกาใต้

ที่มาภาพที่ ๘ : <https://mt068.wordpress.com/2012/12/08/การเพาะปลูก/>

ที่มาภาพที่ ๙ : <http://www.chaiwbi.com/2554student/m5/wbi2554/web03/302.html>

ที่มาภาพที่ ๑๐ : <https://mt068.wordpress.com/2012/12/08/การทำเหมืองแร่/>

การพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของอเมริกาใต้เริ่มขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการได้รับเอกราชในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดการขยายตัวของชนชั้นกลางกลุ่มใหม่อย่างรวดเร็ว ความต้องการวัตถุดิบจากอเมริกาใต้จึงอยู่ในระดับสูงแต่สาธารณรัฐแต่ละแห่งมักจะมุ่งผลิตสินค้าหลักเพียง ๑-๒ ประเภทเท่านั้น เช่น ชิลีผลิตทองแดง โบลิเวียผลิตดีบุก อาร์เจนตินาและอุรุกวัยส่งออกเนื้อสัตว์(แกะ, โคเนื้อ, สุกร) และข้าวสาลี บราซิลและโคลอมเบียผลิตกาแฟ เป็นต้น

การขยายตัวทางการค้าก่อให้เกิดชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ซึ่งมีบทบาทในสังคมอย่างรวดเร็ว ประเทศต่างๆ ประสบปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เมื่อช่องว่างกว้างมากขึ้นจึงเกิดการสนใจแก้ไขปัญหาดังกล่าว เศรษฐกิจด้วยการรับลัทธิสังคมนิยม เช่น ในชิลี โดยประธานาธิบดีซัลวาดอร์ อัลเลนเด(Salvador Allende) ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ มีการโอนกิจการกว่า ๒๐ แห่ง เป็นของรัฐ จนทำให้ผู้เสียผลประโยชน์ไม่พอใจในที่สุด กองทัพจึงได้ก่อรัฐประหารยึดอำนาจเป็นต้น ปัญหาเศรษฐกิจสามารถส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองอย่างรุนแรง และเป็นสิ่งที่ผู้นำรัฐบาลประเทศลาตินอเมริกาต่างตระหนักอยู่เสมอ

ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรมของทวีปอเมริกาใต้

๑๔

อารยธรรมอินคา

ชนเผ่าอินคาได้ชื่อว่าเป็นชนเผ่าที่มีอารยธรรมสูงส่ง และเป็นแบบอย่างแก่ชนเผ่าอื่นในแถบอเมริกาใต้ยาวนานนับพันๆ ปี ยุคสมัยที่ชนเผ่าอินคาปกครองอาณาจักรอันกว้างใหญ่ไพศาลนั้น นับว่ามีความเจริญรุ่งเรืองมาก ผลงานด้านสถาปัตยกรรมและประติมากรรม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ กลายเป็นแบบอย่างแก่ชนเผ่าอื่น ทำให้ผู้พบเห็นรู้สึกมหัศจรรย์ใจมาก เนื่องจากบางแห่งสร้างอยู่บนเทือกเขาสูงท่ามกลางหุบเหวลึก มีอากาศร้อนจัด และป่าดงดิบที่ห่างไกล ซึ่งผลงานทางสถาปัตยกรรมและประติมากรรมของชนเผ่าอินคาหลายแห่งจึงคล้ายคลึงกับอารยธรรมของชนเผ่าอียิปต์ ทั้งๆ ที่อยู่ห่างไกลคนละทวีป

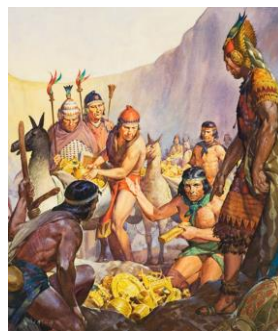

ภาพที่ ๑๑ ซากอารยธรรมโบราณของชาวอินคาในมาชูปิกชู

ที่มาภาพที่ ๑๑ : <https://th.wikipedia.org/wiki/มาชูปิกชู>

อาณาจักรอินคาอยู่ในเขตส่วนใหญ่ของประเทศเปรู โบลิเวีย โคลัมเบีย ชิลี เอกวาดอร์ และบางส่วนของอาร์เจนตินาปัจจุบัน มีนครคุชโกเป็นศูนย์กลางเป็นแหล่งอารยธรรม อารยธรรมที่โดดเด่น คือ รูปแบบการจัดระเบียบทางสังคมที่ทำให้ประชากรนับตั้งแต่ระดับสูงสุดขึ้นจักรพรรดิลงมาถึงชาวไร่ชาวนา ได้ทำงานตามบทบาทตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพอย่างมีประสิทธิภาพและมีอิสระเสรี และความเจริญรุ่งเรืองทางด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม วิศวกรรมโยธา ระบบมีชลประทาน

ที่สำคัญ คือ ชนเผ่าอินคามีช่างฝีมือ อาทิ ช่างทอผ้า ช่างปั้นหม้อ ช่างโลหะ ช่างเหล็ก วิศวกร ประติมากร สถาปนิก ซึ่งได้ร่วมกันผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ด้วยทองคำและเงิน รวมทั้งได้ก่อสร้างออกแบบตกแต่งพระราชวัง วิหาร และปราสาทต่างๆ อย่างวิจิตรตระการตา

ภาพที่ ๑๒ ผลิตภัณฑ์ทองคำของชาวอินคา

ที่มาภาพที่ ๑๑ : <http://oknation.nationtv.tv/blog/agelbusiness/2013/04/01/entry-2>

ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรมของทวีปอเมริกาใต้

๑๕

กลุ่มชาติพันธุ์

ประชากรในอเมริกาใต้ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ดังนี้

- ๑) พวกอินเดียน เป็นชนพื้นเมืองของอเมริกา ปัจจุบันยังมีจำนวนมาก โดยอาศัยอยู่ในเปรูและโบลิเวีย
- ๒) พวกที่สืบเชื้อสายจากชาวยุโรป เขตที่อยู่สำคัญ คือ อาร์เจนตินาและอุรุกวัยซึ่งมีพลเมืองเชื้อสายอิตาลี สเปน ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมันอาศัยอยู่
- ๓) พวกที่สืบเชื้อสายจากพวกทาสที่นำเข้ามาจากทวีปแอฟริกา ได้แก่ พวกเชื้อชาติผสมระหว่างชาวอินเดียนกับชาวยุโรป ที่เรียกว่า เมสติโซ (mestizo) จำนวนมากอยู่ในปารากวัย เวเนซุเอลา ชิลี และเอกวาดอร์ พวกเชื้อชาติผสมระหว่างเผ่าพันธุ์แอฟริกันกับยุโรปเรียกว่า มุลเลตโต (mulatto) และยังมีพวกผสมระหว่างแอฟริกันกับอินเดียนอีกด้วย

ภาพที่ ๑๓ ชาวอินเดียนแดง

ภาพที่ ๑๔ ชาวพื้นเมืองเปรู

ภาพที่ ๑๕ เมสติโซ

ภาพที่ ๑๓ <http://www.wikiwand.com/th/ชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกา>

ภาพที่ ๑๔ <https://travel.mthai.com/world-travel/59344.html>

ภาพที่ ๑๕ http://www.ladyinter.com/forum_posts.asp?TID=75071

ลักษณะทางวัฒนธรรม

- ✎ ประชากรส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมแบบลาตินอเมริกา มีรากฐานมาจากผู้คนจากยุโรปใต้ (สเปนและโปรตุเกส)
- ✎ ภาษาราชการที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปน ยกเว้น บราซิล ใช้ภาษาโปรตุเกส เนื่องจากเคยเป็นอาณานิคมของโปรตุเกสมาก่อน
- ✎ ด้านการนับถือศาสนา พลเมืองส่วนใหญ่นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกตามสเปนและโปรตุเกส ในประเทศกายอานาซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ มีผู้นับถือนิกายโปรเตสแตนต์จำนวนไม่น้อย สำหรับประเทศซูรินามซึ่งเป็นอาณานิคมของเนเธอร์แลนด์ ประชากรประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศสืบเชื้อสายมาจากชาวอินเดียน ทำให้มีคนจำนวนมากนับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และยังมีพวกที่มีความเชื่อแบบชาวแอฟริกันดั้งเดิมอีกด้วย

ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง พัฒนาการทางด้านสังคมและศิลปวัฒนธรรมของทวีปอเมริกาใต้

๑๖

เทศกาลคาร์นิวัล

คาร์นิวัล จัดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลกที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยต้นกำเนิดมาจากเมือง เวนิส อิตาลี สำหรับกำหนดวันจัดงานจะแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละเมือง “คาร์นิวัล” เพี้ยนมาจากคำว่า คาร์เนวาล (carne vale) ในภาษาอิตาเลียนแปลว่า ลาขาดจากเนื้อ

เทศกาลคาร์นิวัลจะจัดก่อนวันสำคัญของชาวคริสต์คือวัน พุทธรับเถ้า (AshWednesday) 4 วัน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเข้าสู่เทศกาลมหาพรตของชาวคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก(เทศกาลเข้าสู่ธรรมของคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์) เทศกาลมหาพรตเป็นช่วงการถืออดอาหาร ๔๐ วันตามแบบที่พระเยซูเจ้าทรงวางไว้คือพระองค์ทรงถืออดพระกระยาหาร ๔๐ วันก่อนทำพันธกิจการอดอาหาร ช่วงนี้เน้นที่การปลุกเร้าและเพื่ออธิษฐานภาวนา การอดอาหารของชาวคริสต์คาทอลิกจะเน้นที่อดเนื้อ ส่วนชาวคริสต์โปรเตสแตนต์จะอดอาหาร ทั้งหมดยกเว้นน้ำ ส่วนจะอดอาหารทุกมื้อทั้ง ๔๐ วันหรืออดบางมื้อในแต่ละวันเพื่ออธิษฐานขึ้นอยู่กับความศรัทธาส่วนบุคคล

ภาพที่ ๑๖ และ ๑๗ เทศกาลคาร์นิวัล (Carnival) : เทศกาลเร่ร่อนประจำปีของบราซิล

<http://www.thaigoodview.com/node/196971?page=0,1>

เทศกาลคาร์นิวัลของประเทศบราซิลแตกต่างจากคาร์นิวัลประเทศในยุโรปหรือที่อื่นๆ เพราะมาจากการต่อสู้ของประชาชนจนรัฐบาลยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม นอกเหนือจากงานคาร์นิวัลที่ริโอ เดอ จาเนโร ของบราซิลแล้ว งานคาร์นิวัลยังถูกจัดในประเทศแคริบเบียนต่างๆ เช่น จาเมกา บาร์เบโดส เกรเนดา โดมินีกัน คิวบา และในเมืองใหญ่ๆ ของแคนาดาและสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นโตรอนโต ไมอามี หรือซานฟรานซิสโก รวมทั้งที่เวนิส ประเทศอิตาลี ต้นกำเนิดคาร์นิวัลด้วย

ศิลปะที่สะท้อนอยู่ในเทศกาลคาร์นิวัลได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมแถบทะเลแคริบเบียนและแอฟริกา ทั้งการแต่งกายสวยงาม การสวมหน้ากาก การนำวัตถุจากธรรมชาติ เช่น กระจุก ต้นหญ้า ลูกปัด เปลือกหอย และเศษผ้า มาประดิษฐ์เป็นชิ้นส่วนของรูปปั้น หน้ากาก หรือชุดแต่งกาย การใช้ขนนกมาทำเครื่องประดับศีรษะและหน้ากาก นอกจากเครื่องแต่งกายแล้ว ดนตรีและท่าเต้นของชาวแอฟริกันนั้นก็มีให้เห็นในช่วงต้นๆ ของการเฉลิมฉลองเทศกาลคาร์นิวัลในทวีปอเมริกา ที่นิยมใช้กลอง หุ่นขนาดใหญ่ กระจับอง และ การเต้นไม้ต่อขา

ใบความรู้ที่ ๕

เรื่อง อิทธิพลของทวีปอเมริกาใต้ต่อสังคมโลก

๑๗

- ✎ ทวีปอเมริกาใต้เป็นดินแดนอารยธรรมเก่าแก่ ในประเทศบราซิลจะมีเมืองรีโอเดจาเนโรที่มีสี่เส้นทางวัฒนธรรมผสม และมีป่าแอมะซอนอันกว้างใหญ่ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เดินทางเข้าไปเป็นจำนวนมาก จนเป็นแหล่งรายได้สำคัญของหลายประเทศ
- ✎ เวเนซุเอลาก็เป็นประเทศผลิตน้ำมันรายใหญ่และเป็นสมาชิกกลุ่มโอเปก(OPEC) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาน้ำมันในตลาดโลก
- ✎ ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ประเทศในอเมริกาใต้ประสบกับปัญหาการขาดดุลงบประมาณ อันเนื่องมาจากการบริหารการคลังที่ไม่รัดกุม การเป็นหนี้เงินกู้ต่างประเทศจำนวนมาก ขณะที่แหล่งรายได้ต่างๆ ก็ต้องได้รับการจัดการดูแลมากขึ้น รวมทั้งป่าแอมะซอนที่ให้ความชุ่มชื้นก็ถูกแผ้วถางทำลายลงเรื่อยๆ ทุกปีเพราะการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจจนอาจกระทบต่อระบบนิเวศของโลกในไม่ช้า
- ✎ ใน ค.ศ.2011 ได้มีการก่อตั้งสหภาพแห่งประชาชาติอเมริกาใต้ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เอกวาดอร์ โดยการรวมตัวครั้งนี้ใช้แนวทางของสหภาพยุโรปเป็นแม่แบบในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้อเมริกาใต้เป็นกลุ่มการค้าเสรีใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก
- ✎ กีฬาฟุตบอลที่ไม่เพียงแต่เกมการแข่งขัน แต่ยังเป็นเหมือนการแสดงงานศิลปะ อัจฉริยะบนทุ่งหญ้า พรสวรรค์ ทักษะเฉพาะตัว ความสำเร็จในการเล่นฟุตบอล ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจหรือลมหายใจของผู้เล่น และเป็นวัฒนธรรมเพื่อการติดต่อกับโลกภายนอก แต่จะแตกต่างจากในทวีปยุโรปที่ถูกพ่วงด้วยธุรกิจ ในบราซิลที่กีฬาฟุตบอลคือการแก้ปัญหาในชีวิต เพราะนักฟุตบอลที่ยิ่งใหญ่หลายคนก็เกิดจากชุมชนแออัด บ้านโกโรโกโส และย่านชานเมือง ชีวิตต้องต่อสู้เพื่อการเอาชีวิตรอด นักฟุตบอลที่มีชื่อเสียงและเป็นตำนาน เช่น เปเล่ โรนัลโด้ โรนัลดีญโญ เป็นต้น

ใบกิจกรรม

เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปพัฒนาการด้านต่างๆ ของทวีปอเมริกาใต้ได้
๒. วิเคราะห์อิทธิพลของทวีปอเมริกาใต้ที่มีต่อภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก
๓. สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้ได้
๔. เห็นคุณค่าและความสำคัญของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ตามลำดับขั้นตอน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากใบความรู้โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเล่าให้เพื่อนฟัง
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดตอบคำถามในใบกิจกรรม โดยให้นักเรียนตอบคำถามให้สมบูรณ์
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงาน และนำเสนอผลงาน

ให้นักเรียนให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชาวสเปนเข้ามามีอิทธิพลในทวีปอเมริกาใต้ได้อย่างไร

.....

2. เทือกเขาแอนดิสและแม่น้ำแอมะซอนมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้อย่างไรบ้าง

.....

3. เพราะเหตุใด ประเทศส่วนใหญ่ในทวีปอเมริกาใต้จึงปกครองด้วยระบบเผด็จการหรืออำนาจนิยม

.....

4. การที่รัฐบาลในทวีปอเมริกาใต้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของตนเองได้ส่งผลอย่างไร

.....

5. เพราะเหตุใด ประชากรในทวีปอเมริกาใต้จึงมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์

.....

6. ทวีปอเมริกาใต้มีอิทธิพลต่อสังคมโลกปัจจุบันอย่างไร

.....

แบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๓ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น แล้วเขียนเครื่องหมาย (X) ลงใน
กระดาษคำตอบ

๑. ชาวอินคามีความรู้ด้านใด

- ก. สถาปัตยกรรมชั้นสูง
- ข. การชลประทาน
- ค. การเพาะปลูก
- ง. การปศุสัตว์

๒. ซิมอน โบลิบาร์ กับ โฮเซ เดอ ซานมาร์ติน เหมือนกันในข้อใด

- ก. ปลูกฝังแนวคิดชาตินิยมให้กับชาวลาตินอเมริกา
- ข. มีความตั้งใจขับไล่สเปนออกจากบ้านเกิดเมืองนอน
- ค. ได้รับอิทธิพลทางความคิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคจากตะวันตก
- ง. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอุตสาหกรรมในลาตินอเมริกา

๓. สิ่งใดที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในทวีปอเมริกาใต้

- ก. กลุ่มการค้าเสรีใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลก
- ข. เป็นภูมิภาคที่ผลิตน้ำมันรายใหญ่ที่สุดในโลก
- ค. เป็นดินแดนอารยธรรมเก่าแก่แห่งต้นกำเนิดของศาสนาอิสลาม
- ง. มีป่าแอมะซอนอันกว้างใหญ่เป็นแหล่งรายได้สำคัญของหลายประเทศ

๔. การปฏิวัติในชิลีโดยนายพลอากุสโต ปิโนเชต์ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๓ ส่งผลต่อลาตินอเมริกาในขณะนั้น อย่างไร

- ก. เกิดปัญหาการร้ายและความรุนแรง
- ข. ทำให้การปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยสิ้นสุดลง
- ค. สหรัฐอเมริกาเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศในลาตินอเมริกามากขึ้น
- ง. ลัทธิสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์มีอิทธิพลต่อประเทศในลาตินอเมริกามากขึ้น

๕. ภาพรวมรายได้ในเศรษฐกิจของทวีปอเมริกาใต้ส่วนใหญ่มาจากด้านใด

- ก. การท่องเที่ยว
- ข. การค้าน้ำมัน
- ค. เกษตรกรรม
- ง. อุตสาหกรรม

แบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

๖. ข้อใดสัมพันธ์กัน

- ก. วิหารพาร์เธนอน - แคนาดา
- ข. ซิกกูแรต - อียิปต์
- ค. พีระมิด - อินเดีย
- ง. มาซูปิกซู -เปรู

๗. พื้นของทวีปอเมริกาใต้ถูกขนาบด้วยมหาสมุทรใด

- ก. มหาสมุทรแปซิฟิก และ มหาสมุทรแอตแลนติก
- ข. มหาสมุทรแอตแลนติก และ มหาสมุทรอินเดีย
- ค. มหาสมุทรอาร์กติก และ มหาสมุทรแปซิฟิก
- ง. มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย

๘. แม่น้ำสายสำคัญของทวีปอเมริกาใต้คือข้อใด

- ก. แม่น้ำไนล์
- ข. แม่น้ำโคโรลาโด
- ค. แม่น้ำแอมะซอน
- ง. แม่น้ำมิสซิสซิปปี

๙. แหล่งอารยธรรมโบราณในทวีปอเมริกาใต้คืออะไร

- ก. โบสถ์หินสกดที่ลาลิเบลา
- ข. เมืองมาซูปิกซู
- ค. เอาท์แบค
- ง. พีระมิด

๑๐. ประเทศเดียวในทวีปอเมริกาใต้ที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากสเปน คือข้อใด

- ก. อาร์เจนตินา
- ข. เวเนซุเอลา
- ค. บราซิล
- ง. เปรู

กระดาษคำตอบของแบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

โรงเรียนอ้อมเหมาประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๒

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				
รวม				

บรรณานุกรม

๒๒

กนก จันทรา และคณะ. หนังสือกิจกรรมรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์ อจท, 2557.

ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.3. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์ อจท, 2555.

พลับพลึง คงชนะ, ผศ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2552.

ไพฑูรย์ มีกุล, รศ.ดร. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2555.

สุชาดา วราห์พันธ์. หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ประวัติศาสตร์ 3 ม.3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอมพันธ์,
2557.

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอัมเหม้น-
ประชาสรรค์ พุทธศักราช 2553 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2558 กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. นครพนม : โรงเรียนอัมเหม้นประชาสรรค์, 2553.

ภาคผนวก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชาวสเปนเข้ามามีอิทธิพลในทวีปอเมริกาใต้ได้อย่างไร

เข้ามายึดครองและสร้างเป็นจักรวรรดิของตนเองแทนที่จักรวรรดิอินคา

2. เทือกเขาแอนดีสและแม่น้ำแอมะซอนมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้อย่างไรบ้าง

เทือกเขาแอนดีส อุดมด้วยแร่ธาตุ ส่วนแม่น้ำแอมะซอน เป็นแหล่งต้นน้ำและเขตป่าฝน

3. เพราะเหตุใด ประเทศส่วนใหญ่ในทวีปอเมริกาใต้จึงปกครองด้วยระบบเผด็จการหรืออำนาจนิยม

เพราะรัฐบาลจำเป็นต้องใช้ความเด็ดขาดในการบริหาร แม้ว่าจะมาจากการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยก็ตาม โดยมีนายทหารที่เรียกว่า กอดิลโล (caudillos) ให้การสนับสนุน

4. การที่รัฐบาลในทวีปอเมริกาใต้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของตนเองได้ส่งผลอย่างไร

นำหลักการปกครองแบบสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์เข้ามาใช้ โดยขอความช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียต

5. เพราะเหตุใด ประชากรในทวีปอเมริกาใต้จึงมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์

ชาวสเปนและชาวโปรตุเกสเข้ามาแล้วแต่งงานกับชาวอินเดียน เรียกว่า เมสติโซ (mestizos) และเมื่อนำแรงงานจากทวีปแอฟริกาเข้ามาทำงานในไร่ของตนจึงแต่งงาน เรียกว่า มูลาตโต (mulattoes)

6. ทวีปอเมริกาใต้มีอิทธิพลต่อสังคมโลกปัจจุบันอย่างไร

ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกเนื่องจากเป็นดินแดนแห่งอารยธรรมที่เก่าแก่

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

๒๕

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

ข้อ	เฉลยคำตอบ
๑	ข.
๒	ค.
๓	ก.
๔	ค.
๕	ง.
๖	ข.
๗	ข.
๘	ข.
๙	ง.
๑๐	ค.

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

๒๖

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

ข้อ	เฉลยคำตอบ
๑	ข.
๒	ข.
๓	ง.
๔	ข.
๕	ค.
๖	ง.
๗	ก.
๘	ค.
๙	ข.
๑๐	ค.

แบบบันทึกสำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของทวีปอเมริกาใต้

